

Kopioisto ry
Lausunto 26.5.2026
Audiovisuaalisen tilausohjelmopalvelun investointivelvoite / HE-LUONNOS

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/29071/2025

KOPIOSTON LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI AUDIOVISUAALISEN TILAUSOHJELMAPALVELUN INVESTOINTIVELVOITTEESTA

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi audiovisuaalisen tilausohjelmopalvelun investointivelvoitteesta.

Kopioisto ry on Suomen luovaa alaa kattavimmin edustava tekijänoikeuden yhteishallinnointiorganisaatio. Kopioisto edustaa yli 90 000 kotimaista luovan alan tekijää, kustantajaa ja esittävää taiteilijaa sekä ulkomaisten sisärjestöjensä kanssa tehtyjen edustavuussopimusten kautta useita satojatuhansia ulkomaalaisia tekijöitä, kustantajia ja esittäviä taiteilijoita.

Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK toimii osana Kopioistoa. AVEK tukee monimuotoista kotimaista audiovisuaalista kulttuuria ja edistää av-alaa ja kulttuuria tukemalla alan ammattilaisten teoksia, tuotantoja ja hankkeita. AVEKin tuilla ja avustuksilla syntyy uusia dokumenttelokuvia, animaatioita ja lyhytelokuvia sekä mediataideteoksia.

+ + +

Esityksen tavoitteet – kotimaisen audiovisuaalisen alan kasvun, kansainvälisen kilpailukyvyn, monimuotoisuuden ja osaamisen sekä suomalaisten audiovisuaalisten teosten tarjonnan kansainvälisissä tilausohjelmopalveluissa edistäminen – ovat kaikki erittäin kannatettavia.

Kuten hallituksen esitysluonnoksessakin todetaan, kuluttajien siirtyminen kansainvälisten tilausohjelmopalveluiden sisältöjen pariin vähentää kotimaisen sisällön ja kulttuurin kulutusta, mikä vuoksi on erittäin tärkeää, että Suomessakin otetaan käyttöön AVMS-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan mukainen audiovisuaalisten tilauspalveluiden investointivelvoite. Investointivelvoitteen kautta kyseisiin palveluihin saadaan kotimaista sisältöä. Investointivelvoite myös vahvistaa monipuolisen suomalaisen kulttuurin kehittymistä sekä suomalaisen audiovisuaalisen tuotannon kansainvälistymistä.

Luonnoksessa esitetään, että maksullisen tilausohjelmopalvelun tarjoajille asetettaisiin velvoite, joka vastaa viittä prosenttia tilausohjelmopalvelun tarjoajan edellisellä tilikaudella Suomessa ker-tyneestä liikevaihdosta. Kannatamme ehdotettua hybridimallia ja 5 %:n investointivelvoitetta.

Kopioiston jäsenjärjestöt ovat ottaneet kantaa omissa lausunnoissaan hallituksen esitysluonnokseen ja erityisesti lakiehdotuksen 5 § ja 7 §:ien sisältöihin. Haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin hallituksen esitysluonnoksessa.

1. TEKIJÄNOIKEUKSIEN SÄILYMINEN SUOMESSA

Esityksen tavoitteena on vahvistaa suomalaista audiovisuaalisten sisältöjen tuotantoa sekä tukea suomalaisen sisällön tarjontaa ottamalla käyttöön investointivelvoite. Pidämme erittäin tärkeänä asiana, että esityksessä korostetaan IP-oikeuksien säilymistä kotimaassa. Esityksessä nostetaan esille, että avustusten avulla voitaisiin vahvistaa tuotantojen immateriaalioikeuksien pysymistä Suomessa.

Kuten esityksen perusteluissakin todetaan (s. 16), ”IP-oikeudet ovat avainasemassa suomalaisten av-sisältöjen kansainväliselle kasvulle ja vientipotentiaalille. Tilanteessa, jossa tuotantoyhtiöt joutuvat luovuttamaan tuotettujen sisältöjen immateriaalioikeudet kokonaan esimerkiksi tuotannon tilaajalle, tuotantoyhtiöt menettävät samalla osuuden tuotetun sisällön jälkimarkkinoista ja mahdollisuuden pitkäaikaisiin tuottoihin. Tämä siirtää sisällön tuottaman taloudellisen hyödyn yhä useammin ulkomaille, heikentäen alan kotimaista arvomuodostusta ja kaventaen suomalaisen av-alan tulevia kasvumahdollisuuksia.”

Esityksessä hyvin tuodaan esille, että kestävä liiketoiminnan kehittäminen edellyttää kansainvälisiä tulovirtoja, joita voidaan saada esimerkiksi av-sisältöjen jälkimarkkinoilta (s. 24). Tulojen saaminen av-sisällön jälkimarkkinoista edellyttää oikeuksien säilymistä oikeudenhaltijoilla. Lakiesityksen 7 §:ssä valtionavustuksen yhdeksi ehdoksi on esitetty, että avustusta voitaisiin myöntää vain tuotantoyhtiölle, joka hallinnoi riittävässä määrin teoksen kaupallisia hyödyntämisoikeuksia Suomessa. Pidämme tärkeänä korostaa, että avustusten myöntämiselle tulee sisällyttää sellaiset ehdot, jotka takaavat kotimaisille tekijöille ja tuotantoyhtiöille sen, että tuotantojen immateriaalioikeudet säilyvät Suomessa. Kuten esityksen sivulla 30 todetaan, ”näin voitaisiin vähentää immateriaalioikeuksien siirtymistä pois kotimaisilta toimijoilta sekä mahdollistaa tuotannoista ja sisällöistä kanavoituvat tulovirrat Suomeen myös tulevaisuudessa.”

On tärkeää, että esityksestä tulee näkyville myös av-tekijöiden rooli ja asema av-tuotannon arvoketjussa. Esityksen perusteluissa olisi tarpeen tuoda esille, ettei myöskään av-tekijöiltä tule edellyttää laajempaa oikeuksien luovuttamista kuin on tarpeen. Olisi myös hyvä, että esityksessä av-tekijöiden tekijänoikeuksien osalta nostettaisiin esille tekijänoikeuslain 28 §:n mukainen oikeus asianmukaiseen ja oikeasuhtaiseen korvaukseen, jos av-tekijä luovuttaa yksinoikeuden tai myöntää yksinomaisen käyttöluvan teoksensa hyödyntämiseen sekä oikeus saada 30 a §:n mukainen selvitys teoksen hyödyntämisestä siltä, jolle hän on luovuttanut oikeutensa tai yksinomaisen käyttöluvan.

2. VALTIONAVUSTUSTEN HALLINNOLLINEN ERIYTTÄMINEN (7 §)

Lakiehdotuksen 7 §:ssä säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden vallitessa säädettävän lain mukaisesti kertyvästä maksusta voidaan myöntää valtionavustusta. Ehdotuksen mukaan Suomen elokuvasäätiö voisi hakemuksesta myöntää valtionavustusta eurooppalaisen audiovisuaalisen sisällön tuotannon edistämiseksi Suomessa.

Haluamme nostaa esiin, että ehdotuksessa ei oteta lainkaan kantaa siihen, olisiko nyt säädettävän 7 §:n mukainen Suomen elokuvasäätiön myöntämä valtionavustus ja elokuvakulttuurin edistämiseksi säädetyin lain (1174/2018) mukainen Suomen elokuvasäätiön myöntämä valtionavustus toisensa poissulkevia vai toisiaan täydentäviä avustuksia.

Säännöskohtaisissa perusteluissa sivulla 43 todetaan seuraavasti: ”Nyt ehdotettavan lain mukaiset Suomen elokuvasäätiölle myönnettävät valtion varat ja valtionavustuksiin liittyvä päätöksenteo olisi pidettävä hallinnollisesti erillään muusta Suomen elokuvasäätiön toiminnasta ja valtion

rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain mukaisten valtionavustusten jakamisesta.”

Esitämme, että säännöskohtaisten perusteluiden mukainen maininta valtionavustusten pitämisestä hallinnollisesti erillään lisättäisiin myös lakiehdotuksen 7 §:n uutena 4 momenttina. Suomen elokuvasäätiö ei voi 1 §:n tarkoituksen toteuttamiseksi hakemuksesta myöntää 6 §:n 2 momentin mukaista avustusta sellaisille audiovisuaalisille sisällöille, joita se on jo tukenut tai tulee tukemaan nykyisen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (jälj. elokuvalaki) puitteissa. Toisin sanoen uuden lain mukaisen avustuksen ja elokuvalain mukaisten avustusten tulisi olla toisensa poissulkevia.

Tämä uusi rahoitus ei myöskään saa vaikuttaa audiovisuaalisten tuotantojen nykyisten valtionavustusten rahoitukseen (ns. perusrahoitus), esimerkiksi Elokuväsäätiölle valtionavustuksiin myönnettävää määrärahaa leikkaamalla, jos tätä investointivelvoitteeseen perustuvaa maksua alkaa kertymään tai jos sitä kertyy ennakoitua enemmän.